

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

STAAT VAN DE INSTELLING

Stichting SOMA College
SOMA-College

Plaats : Harderwijk
Bestuursnummer : 34386
BRIN nummer : 04NZ
Onderzoeksnummer : 288532
Datum onderzoek : 17 - 31 mei 2016
Datum vaststelling : 16 augustus 2016

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
2	CONCLUSIE EN VERVOLGTOEZICHT	7
2.1	Conclusie	7
2.2	Vervolgtoezicht	7
3	INSTELLINGSBREDE RESULTATEN	9
3.1	Oordeel kwaliteitsborging op instellingsniveau	9
3.2	Financiële continuïteit	13
3.3	Risicobepaling	14
4	RESULTATEN PER OPLEIDING	19
4.1	Machinist (Machinist grondverzet)	19
4.2	Kaderfunctionaris bouw, infra en gespecialiseerde aannemerij (Kaderfunctionaris uitvoering bouw en infra)	26
5	BIJLAGEN	35
	Bijlage I Normeringen kwaliteitsgebieden	35
	Bijlage II Overzicht bc-id	38

1 INLEIDING

In dit rapport staan de uitkomsten van het onderzoek naar de Staat van de instelling, dat de Inspectie van het Onderwijs van 17 mei 2016 tot en met 31 mei 2016 heeft uitgevoerd bij het SOMA College. De inspectie baseert zich op het Toezichtkader bve 2012 en het Addendum 2015 (zie www.onderwijsinspectie.nl).

Het SOMA College is een vakinstelling met ongeveer 900 studenten en negen opleidingen. De instelling heeft één onderwijslocatie in Harderwijk. Dit onderzoek heeft betrekking op het middelbaar beroepsonderwijs.

In 2015 is bij het SOMA College een pilot-onderzoek voor het nieuwe toezichtskader uitgevoerd, waarvan het rapport is vastgesteld op 12 oktober 2015. In het pilot onderzoek is de bbl-variant onderzocht van de Machinistenopleiding waarvan de bol-variant in dit onderzoek wordt onderzocht. In overleg met de instelling is er voor gekozen om het onderzoek proportioneel in te richten. Omdat de opzet van beide opleidingen grotendeels gelijk is, betekent dit dat wij de onderzoeken bij de opleidingen minder uitgebreid hebben ingericht en in het onderzoek ook de oordelen van vorig jaar hebben betrokken.

Het onderzoek is gestart met een analyse van informatie over de instelling, zoals het jaarverslag, opbrengstgegevens, uitkomsten tevredenheidsonderzoek en signalen. Hierbij zijn ook de uitkomsten van het pilot-onderzoek in 2015 benut. Aanvullend is bij twee opleidingen een kwaliteitsonderzoek uitgevoerd (zie tabel hieronder) en is de kwaliteitsborging van de instelling onderzocht. Op locatie zijn onderwijsactiviteiten geobserveerd, documenten onderzocht en gesprekken gevoerd. Er is onder andere gesproken met studenten, vertegenwoordigers van de studentenraad, docenten, management en het college van bestuur. Als onderdeel van het onderzoek is er ook een financiële risicoanalyse uitgevoerd. De inspectie heeft daarvoor de jaarstukken 2015 en aanvullend opgevraagde informatie over (toekomstgerichte) financiële gegevens geanalyseerd en hierover een gesprek gevoerd met het college van bestuur en de manager bedrijfsvoering.

De kwaliteitsonderzoeken zijn uitgevoerd bij de volgende opleidingen.

Gebied Opbrengsten	Gebied Onderwijsproces, Kwaliteitsborging en Wettelijke vereisten	Gebied Examinering en diplomering	Leerweg, niveau, locatie
bc107	93183, Machinist (Machinist grondverzet)	93183, Machinist (Machinist grondverzet)	Leerweg bol, niveau 3, locatie Ceintuurbaan 2, Harderwijk
bc087	93873, Kaderfunctionaris bouw, infra en gespecialiseerde aannemerij (kaderfunctionaris uitvoering bouw en infra)	93873, Kaderfunctionaris bouw, infra en gespecialiseerde aannemerij (kaderfunctionaris uitvoering bouw en infra)	leerweg bol, niveau 4, locatie Ceintuurbaan 2, Harderwijk

In dit rapport starten we met de conclusie van het onderzoek en geven we vervolgens aan of er sprake is van vervolgtoezicht (hoofdstuk 2). Daarna volgen de toelichting op de beoordeling van de kwaliteitsborging op instellingsniveau, de financiële continuïteit en de risicobepaling (hoofdstuk 3). Vervolgens is per onderzochte opleiding het resultaat van het kwaliteitsonderzoek beschreven (hoofdstuk 4). De normering van de eerste vijf kwaliteitsgebieden is als bijlage opgenomen.

2 CONCLUSIE EN VERVOLGTOEZICHT

In dit hoofdstuk staat de conclusie van het onderzoek naar de Staat van de instelling en beschrijven we het vervolg. Het vervolg is bepaald op basis van het aantal geconstateerde risico's voor de onderwijskwaliteit (geen, enkele of veel) in combinatie met het niveau van de kwaliteitsborging van de instelling (goed, voldoende, onvoldoende, slecht). De toelichting op de risicobepaling en de toelichting op de beoordeling van de kwaliteitsborging staan in hoofdstuk 3.

2.1 Conclusie

Zijn er mogelijke risico's voor de onderwijskwaliteit?

We zien enkele risico's voor de kwaliteit van het onderwijs. We hebben risico's vastgesteld voor de kwaliteit van de examinering. We hebben geen risico's vastgesteld voor de kwaliteit van het onderwijsproces, het niveau van de opbrengsten, de tevredenheid van studenten, medewerkers en werkgevers, de stabiliteit van organisatie en management en de financiële continuïteit.

Wat is de stand van de kwaliteitsborging van de instelling?

We concluderen dat de kwaliteitsborging op instellingsniveau bij het SOMA College voldoende is.

Wij gaan er op basis van deze conclusie vanuit dat de instelling voldoende zicht heeft op de bestaande risico's voor de onderwijskwaliteit en de geconstateerde tekortkomingen spoedig herstelt.

2.2 Vervolgtoezicht

Het onderzoek naar de Staat van de instelling geeft aanleiding om vervolgtoezicht, maar geen aanvullend vervolgtoezicht uit te voeren bij het SOMA College.

Vervolgtoezicht naar aanleiding van onderzoek kwaliteitsborging instellingsbreed

We voeren geen vervolgtoezicht uit naar de kwaliteitsborging van de instelling, omdat de instelling voldoet aan de wettelijke vereiste (WEB, art. 1.3.6).

Vervolgtoezicht financiële continuïteit

De financiële risicoanalyse geeft geen aanleiding tot het aanpassen van het financiële continuïteitstoezicht. De inspectie kent daarom opnieuw het basisarrangement toe aan de instelling. Dit besluit is gebaseerd op de door de instelling zelf verzamelde en verstrekte informatie en de toelichtingen daarop.

De inspectie heeft geen controlewerkzaamheden op de informatie verricht. Ook heeft de inspectie de volledigheid en/of de juistheid van de gegevens in de (financiële) administratie van de instelling niet onderzocht.

Vervolgtoezicht naar aanleiding van de onderzochte opleidingen

Voor het onderzoek naar de Staat van de instelling hebben we twee opleidingen onderzocht (zie de tabel in hoofdstuk 1 Inleiding).

We voeren bij de opleiding Machinist, crebo 93183, geen vervolgtoezicht uit, omdat we alle kwaliteitsgebieden als voldoende hebben beoordeeld. Bij de opleiding Kaderfunctionaris bouw en infra, crebo 93873, voeren we vervolgtoezicht uit omdat we niet alle kwaliteitsgebieden als voldoende hebben beoordeeld. Het vervolgtoezicht richt zich op de geconstateerde tekortkomingen binnen het onvoldoende kwaliteitsgebied.

In onderstaand schema is het vervolgtoezicht te lezen.

Kaderfunctionaris bouw, infra en gespecialiseerde aannemerij (kaderfunctionaris uitvoering bouw en infra), 93873		
Beoordeling	Toezichtvorm	Vervolgtoezicht
Kwaliteit examinering is onvoldoende.	Aangepast toezicht vanwege onvoldoende examenkwaliteit.	<ul style="list-style-type: none"> • De inspectie meldt het oordeel aan de minister. • De instelling ontvangt een waarschuwing. • Na de in de waarschuwingsbrief opgenomen termijn volgt een onderzoek naar kwaliteitsverbetering.

3 INSTELLINGSBREDE RESULTATEN

In dit hoofdstuk informeren wij u over de beoordeling van de kwaliteitsborging op instellingsniveau en onderbouwen wij ons oordeel. Daarna lichten we de financiële risicoanalyse en vervolgens de risicobepaling toe.

3.1 Oordeel kwaliteitsborging op instellingsniveau

In onderstaande tabel staat de beoordeling van de kwaliteitsborging. Dit oordeel is gebaseerd op de beoordeling van de onderliggende aspecten. De normering staat in bijlage I.

Kwaliteitsgebied	Goed	Voldoende	Onvoldoende	Slecht
4 Kwaliteitsborging		•		

Gebied 4: Kwaliteitsborging	Voldoende	Onvoldoende
4.1 Sturing *	•	
4.2 Beoordeling *	•	
4.3 Verbetering en verankering *	•	
4.4 Dialoog en verantwoording	•	

De aspecten met een * zijn kernaspecten, zie bijlage I voor normering per gebied.

Beschouwing

De kwaliteitsborging op instellingsniveau bij het SOMA College is beoordeeld als voldoende. Aan alle aspecten is voldaan.

Het SOMA College is een gespecialiseerde vakinstelling met veel vakspecialisten en een betrekkelijk klein managementteam bestaande uit een directeur onderwijs en een manager bedrijfsvoering en het eenhoofdig college van bestuur.

Het SOMA College bevindt zich in een groot veranderingstraject. De herziening van de kwalificatiestructuur vergt het nodige van de organisatie. Dit wordt nog versterkt door een forse verandering in de organisatie van het onderwijs (nieuwe onderwijslogistiek), deels ingegeven door bezuinigingen, maar ook door de wens het onderwijs efficiënter in te kunnen richten, bijvoorbeeld door het optimaal gebruiken van het kostbare machinepark en het terrein.

Beide trajecten komen samen in het zogenaamde herontwerp mbo SOMA College dat de paraplu is boven de grote veranderprocessen en in gang gezet is naast de bestaande kwaliteitscyclus. Een externe programmamanager is aangesteld om dit herontwerp aan te sturen en om de voortgang en de kwaliteit te bewaken.

Docenten uit de teams worden zoveel mogelijk betrokken bij de onderliggende deelprojecten en activiteiten die hieruit voortvloeien. De directie houdt de vinger aan de pols door periodieke bijeenkomsten met de teamleiders en de programmamanager.

De sturing beoordelen we als voldoende.

Het college van bestuur heeft zicht op de kwaliteit van het onderwijs. Het SOMA College hanteert een cyclus voor de borging van de kwaliteit die is vervat in een strategisch vierjarenplan, een jaarlijkse kadernota, jaarplannen en teamplannen. De kadernota, jaarplannen en teamplannen zijn op de verschillende organisatieniveaus opgesteld, hangen duidelijk samen en zijn gebaseerd op de missie, de kernwaarden en de speerpunten uit het strategisch plan. Doelen en activiteiten zijn in de plannen benoemd en voldoende specifiek en meetbaar geformuleerd. De verantwoordelijkheden zijn hierbij helder belegd. We zien wel verschillen in de teamplannen wat betreft mate van concreetheid.

In 2015 is het kwaliteitsplan 2015-2018 opgesteld, waarin de kwaliteitsafspraken mbo in opdracht van het ministerie van OCW worden verantwoord. Doordat de van het strategisch plan afgeleide doelstellingen zijn vertaald en zijn opgenomen in verschillende instrumenten zoals in het kwaliteitsplan, de teamplannen, projectplannen, het jaarplan Onderwijs en het scholingsplan is er een groot palet aan sturingsinformatie en plannen. De kwaliteitszorgcyclus kan aan efficiëntie winnen door de veelheid aan instrumenten te inventariseren en hierin keuzes te maken. Eén set samenhangende instrumenten zorgt voor meer overzicht ten aanzien van prioriteiten, verantwoordelijkheden, processtappen en behaalde resultaten voor alle betrokkenen.

Het SOMA College beschikt op alle organisatieniveaus over voldoende actuele sturingsinformatie die ook tijdig en regelmatig wordt geraadpleegd en gebruikt om bij te sturen. Er is een managementinformatiesysteem (QlikView) dat onder andere gegevens bevat over opbrengsten, tevredenheid van (oud)studenten, tevredenheid van leerbedrijven en tevredenheid van medewerkers.

De beoordeling is voldoende.

De onderwijskwaliteit wordt door middel van heldere doelen regelmatig gemonitord. Er is een cyclisch kwaliteitsproces waarbij het college van bestuur zicht heeft op de kwaliteit van de instelling. Een kwaliteitskalender geldt daarbij als richtlijn voor de uit te voeren activiteiten zoals evaluaties en audits. Echter door de veelheid aan projecten en veranderingen wordt de kwaliteitskalender niet strikt gehanteerd en zal het strakker monitoren van de uitvoering van de activiteiten bijdragen aan de continuïteit van monitoring en evaluatie.

Via periodieke tussentijdse voortgangsgesprekken en (waar nodig) tussentijdse voortgangsrapportages wordt de stand van zaken ten aanzien van de diverse plannen besproken en wordt zo nodig bijgestuurd of een nadere analyse gedaan. De gemaakte resultaatafspraken zijn hierbij leidend.

Voor de evaluatie van de onderwijskwaliteit gebruikt de instelling zelfevaluaties en audits. In de basis is er een auditplan waarin elk jaar een opleiding een audit ondergaat met betrokkenheid van een onafhankelijk deskundige. Vanwege het feit dat er een intensief traject loopt ter verbetering van de didactiek en begeleiding is er het afgelopen jaar in tegenstelling tot eerdere jaren geen audit uitgevoerd. In dit scholingstraject zijn teams en docenten getraind en worden docenten begeleid door externe coaches. Door periodieke voortgangsrapportages houdt de directie zicht op het traject.

Naast audits worden er zelfevaluaties uitgevoerd. De zelfevaluaties van de teams dienen als input voor de jaar- en teamplannen van het volgend jaar. De teams maken naast de zelfevaluaties gebruik van gegevens uit verschillende tevredenheidsonderzoeken (job, mto, leerbedrijven) en informatie uit bijvoorbeeld studentenpanelgesprekken. De teamevaluaties zijn vrij instrumenteel van aard en kunnen aan kracht winnen door ze meer te richten op de voortgang en realisatie van de eigen doelen en activiteiten. Wat opvalt is dat de zelfevaluatie zich niet in alle gevallen richt op het effect van het eigen handelen door het team waardoor er beperkt sprake is van een kritische reflectie en beoordeling op het eigen handelen. Dit is een aandachtspunt omdat hiermee het risico bestaat dat tekortkomingen niet worden opgemerkt en vervolgens niet tijdig worden bijgestuurd.

De verbetering en verankering beoordelen we als voldoende. De sturing van het managementteam is gericht op verbetering van alle facetten van onderwijs, examinering en bedrijfsvoering waarvan de resultaten zichtbaar zijn op de werkvloer. De uitkomsten van monitoringgegevens, resultaatanalyses, zelfevaluaties en audits worden gebruikt bij het formuleren van verbetermaatregelen zowel op instellingsniveau als op het niveau van de teams. De verbetermaatregelen sluiten goed aan op de geconstateerde aandachtspunten en zijn zichtbaar in de plannen op de verschillende organisatieniveaus. Een voorbeeld hiervan is dat er een ruim scholingsaanbod is zowel gericht op het individu als op het team om de pedagogische en didactische bekwaamheid van de docenten te verhogen. Dit vindt zijn weerslag in een instellingsbreed scholingsplan.

Naar aanleiding van een vlootshow wordt er eveneens een strategisch personeelsplan opgesteld. De kwaliteitszorg is duidelijk belegd bij een kwaliteitszorgfunctionaris en in de teams bij medewerkers kwaliteitszorg. De kwaliteitszorgfunctionaris is verantwoordelijk voor een verdere bestendiging van het kwaliteitsdenken.

De verandering in organisatie en de deelname aan de projecten vanuit het project herontwerp mbo heeft aantoonbaar effect op de betrokkenheid en ontwikkeling van teamleden. Hierdoor is het kwaliteitsbewustzijn toegenomen.

Aan de examenorganisatie is de afgelopen jaren veel aandacht besteed binnen het

SOMA College. De examenorganisatie is centraal ingericht waarbij de examencommissie bestaat uit betrokken docenten van de verschillende teams met de directeur onderwijs als voorzitter. De huidige inrichting en uniforme werkwijze in de examenprocessen zorgen voor een duidelijke structuur, heldere afspraken en korte lijnen waardoor er zicht is op de kwaliteit van de examens. Het SOMA College kan hier nog verder aan kwaliteit winnen. Enerzijds door een duidelijkere scheiding van rollen en taken van de examencommissieleden aan te brengen. Anderzijds door (zoals reeds voorgenomen) een onafhankelijke examenexpert te betrekken bij de examencommissie, zodat een scheiding van verantwoordelijkheden, vervanging en een objectieve blik meer geborgd zijn en de examencommissie nog meer in haar kracht gezet wordt. Externe deskundigen zijn betrokken op verschillende terreinen zoals het projectmanagement herontwerp mbo, professionalisering op de diverse vakgebieden, pedagogische en didactische scholing en audits.

De dialoog en verantwoording beoordelen we als voldoende.

Er is een werkende interne dialoog met studenten en medewerkers. Deze verloopt vooral via panelgesprekken en evaluatiegesprekken. Er is een studentenraad die enkele keren per jaar met de directeur onderwijs overlegt. Het overleg betreft onder meer (de verbetering van) de onderwijskwaliteit en allerlei zaken aangaande de faciliteiten op de campus. De raad fungeert met name als klankbord en is nog onvoldoende bekend met haar rechten en plichten. Door een goede begeleiding kan de studentenraad meer in haar kracht worden gezet.

Er is een werkende externe dialoog. Het SOMA College heeft een zeer nauwe samenwerking met het bedrijfsleven. Dit komt onder meer naar voren in de betrokkenheid van het bedrijfsleven bij het onderwijs via het verzorgen van gastlessen en bij de examinering als toezichthouders bij de proeves op school.

Het SOMA College heeft momenteel nog geen structurele veldraadpleging maar het doel is om dit via het oprichten van een werkveldcommissie per opleiding vorm te gaan geven.

Onderwijstijd

De kwaliteitsborging met betrekking tot onderwijstijd is voldoende. De instelling stuurt voldoende op het naleven van de wettelijke bepalingen over onderwijstijd. De instelling houdt daardoor op een effectieve wijze zicht op het naleven van deze wettelijke bepalingen.

3.2 Financiële continuïteit

Uit de financiële risicoanalyse blijken geen verhoogde financiële risico's. Er zijn geen aanwijzingen dat het door de instelling verzorgde onderwijs wegens de financiële continuïteit binnen afzienbare termijn in het geding is.

In onderstaande tabel wordt met enkele kengetallen de financiële ontwikkeling van het SOMA College in de periode 2012 tot en met 2017 afgezet tegen de signaleringsgrenzen. De inspectie hanteert deze signaleringsgrenzen om mogelijke risico's voor de financiële continuïteit te detecteren. De kengetallen tot en met 2015 zijn ontleend aan de door de instellingsaccountant gecontroleerde jaarrekeningen. De kengetallen vanaf 2016 zijn ontleend aan de in de jaarstukken 2015 opgenomen continuïteitsparagraaf.

Kengetallen	Realisatie			Begroting			Signaleringsgrenzen
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
Solvabiliteit II	0,60	0,61	0,63	0,62	0,62	0,63	< 0,30
Liquiditeit	1,64	1,84	2,14	1,94	2,12	2,40	< 0,50
Rentabiliteit	0,1%	-0,2%	2,4%	-0,1%	0,6%	0,6%	Meerjarig negatief

De solvabiliteit II van het SOMA College is stabiel en bevindt zich boven de signaleringsgrens. De liquiditeit ligt ruim boven de signaleringsgrens en neemt naar verwachting in 2018 verder toe.

De begrote rentabiliteit is licht positief, met uitzondering van een beperkt negatief resultaat in 2016.

Het SOMA College is voor ongeveer een derde van haar inkomsten afhankelijk van een subsidie van het O&O fonds. Het O&O fonds heeft aangegeven dat de subsidie vanaf 2018 mogelijk verlaagd wordt.

Alhoewel de omvang hiervan nog niet bekend is, is het SOMA College in haar meerjarenbegroting uitgegaan van een verlaging van €1 miljoen. Het college van bestuur heeft inmiddels diverse acties ondernomen waardoor vanaf 2018 €1 miljoen bezuinigd wordt op de huisvestingslasten en overige lasten en alsnog een licht positief exploitatieresultaat is begroot.

De in de tabel opgenomen deelnemersaantallen zijn ontleend aan de in de jaarstukken 2015 opgenomen continuïteitsparagraaf.

Bekostigde deelnemers 1 oktober	Realisatie	Prognose		
		2015	2016	2017
BOL	434	433	465	475
BBL	467	480	485	485
Totaal	901	913	950	960

Het aantal deelnemers zal naar verwachting de komende jaren licht stijgen en daarna op niveau blijven. Vanwege de beperkte (campus)capaciteit is verdere groei niet wenselijk.

3.3 Risicobepaling

Het onderzoek heeft geleid tot de volgende risicobepaling.

	Geen	Enkele	Veel
Mate van risico's		•	

	Geen	Enkele	Veel
0 Mate van risico's		•	

Deze risicobepaling is gebaseerd op een risico-inschatting voor de kwaliteit van het onderwijs, de examinering, de opbrengsten, de tevredenheid van studenten, medewerkers en werkgevers, de stabiliteit van organisatie en management en de financiële continuïteit. Hierna volgt de toelichting.

Kwaliteit onderwijs

We schatten het risico voor de kwaliteit van het onderwijs in als geen tot gering. Uit de resultaten van dit onderzoek blijkt dat het onderwijsproces van beide onderzochte opleidingen van voldoende kwaliteit is. We hebben vakbekwame en betrokken docenten gezien. Dit is in lijn met de bevindingen en resultaten uit eerder bij het SOMA College uitgevoerd onderzoek.

We zien dat het primaire proces voortdurend de aandacht heeft en in ontwikkeling is, altijd gericht op kwaliteitsverbetering. Dat is een herkenbaar continu proces binnen de opleidingen uit de steekproef. De kleinschaligheid van het onderwijs en de focus op de onderwijskwaliteit vanuit de instelling waarborgen in voldoende mate de kwaliteit van het onderwijsproces. Aandachtspunten en klachten worden direct en adequaat opgepakt en gebruikt om structureel te verbeteren.

Kwaliteit examinering

We schatten het risico voor de kwaliteit van de examinering in als gering tot matig.

De herziene examenorganisatie is sluitend en minimaliseert risico's.

Gezien de herstructurering van de examenorganisatie kunnen we stellen dat de SOMA College brede examencommissie in toenemende mate zicht en grip heeft op de examenkwaliteit. Voor alle opleidingen binnen het SOMA College worden vergelijkbare exameninstrumenten ingezet en is de examensystematiek nagenoeg gelijk.

Hoewel de toezichthistorie geen tekortkomingen aangeeft op het gebied van examinering en diplomering, blijkt dat de examencommissie processen nog verder aan dient te scherpen. Essentiële succesfactoren hierbij zijn het organiseren van onafhankelijkheid van de examencommissie, het aanscherpen van de overzichtelijkheid van de examendossiers en bij alle opleidingen borging van de objectiviteit van de afname en beoordeling.

Opbrengsten

We schatten het risico voor de opbrengsten in als geen tot gering. Het jaarresultaat en diplomaresultaat op instellingsniveau liggen beide minimaal 10 procent hoger dan het landelijk gemiddelde. Er is één heel kleine opleiding met een zeer laag deelnemersaantal met onvoldoende opbrengsten, maar alle overige opleidingen genereren prima resultaten.

Voor beide steekproefopleidingen geldt dat deze ruim voldoen aan de vereiste norm. Het gemiddelde jaar- en diplomaresultaat ligt aanzienlijk hoger dan het landelijk gemiddelde.

Wat betreft voortijdig schoolverlaten geldt dat het aantal vsv'ers in 2014-2015 verder is gedaald ten opzichte van 2013-2014; van 3,2 procent in 2013-2014 naar 2 procent in 2014-2015. Hiermee ligt het vsv-percentages onder het landelijke gemiddelde van 3,3 procent.

Tevredenheid studenten/medewerkers/werkgevers

We schatten het risico voor de tevredenheid van de studenten, medewerkers en werkgevers in als geen tot gering.

Ten aanzien van de tevredenheid van studenten zijn geen risico's gesignaleerd. Op alle punten in de JOB (2014) scoort het SOMA College beter dan of gelijk aan het landelijk gemiddelde. Studenten kennen dan ook hoge cijfers toe aan zowel de opleiding als de instelling; de opleiding scoort een 7,6, de instelling een 7,3. Ook deze cijfers zijn beduidend hoger dan het landelijk gemiddelde. Een voorinzage van de JOB (2016) tijdens het onderzoek bevestigt dit positieve beeld. Zaken die nog beter kunnen worden daadwerkelijk opgepakt in de diverse plannen.

De tevredenheid van medewerkers vertoont geen risico's. Het SOMA College houdt een keer per twee jaar een medewerkerstevredenheidsonderzoek onder alle medewerkers. Uit het laatste onderzoek (maart 2015) blijkt dat medewerkers tevreden zijn over hun organisatie en dat de tevredenheid ook hoger is dan bij de vorige meting het geval was. Verder valt op dat op de hoofdpunten medewerkers de instelling hoger waarderden dan de mbo benchmark.

In 2013 heeft de instelling een bedrijfstevredenheidsonderzoek uitgevoerd, waarbij de gemiddelde score uitkwam op een 7. Bedrijven zijn tevreden over de aard en het niveau van de opleidingen van het SOMA College en over de studenten die voor stage of werk van de instelling komen. In de gesprekken die tijdens het onderzoek zijn gevoerd met studenten en leermeesters, kwam duidelijk naar voren dat het SOMA College een merknaam is in het bedrijfsleven. Ondanks de hoge tevredenheidsscores streeft het SOMA College naar verdere verbetering, omdat de instelling sterk hecht aan betrokkenheid van het bedrijfsleven.

Stabiliteit organisatie en management

We schatten het risico voor de stabiliteit van de organisatie in als geen tot gering. Het college van bestuur en de directie is stabiel en voert een helder beleid waarmee geanticipeerd wordt op ontwikkelingen in het onderwijs en mogelijke financiële consequenties door verlaging van de subsidie vanuit het O&O fonds. Daarbij is er voldoende zicht op de voortgang en realisatie van de beleidsplannen. Teamleiders worden gesteund en gefaciliteerd door de directie en hebben draagvlak in en vertrouwen van de teams.

Financiële continuïteit

We zien geen verhoogde risico's voor de financiële continuïteit. Dit blijkt uit de financiële risicoanalyse die is uitgevoerd (zie toelichting in paragraaf 3.2).

Samenvattend

We zien enkele risico's en beoordelen de kwaliteitsborging van de instelling als voldoende. We gaan ervan uit dat de instelling voldoende zicht heeft op de onderwijskwaliteit en in staat is om de gesignaleerde risico's voor de examinering en de aandachtspunten zoals genoemd in dit rapport op te pakken. En daarmee ook in de toekomst de risico's voor de onderwijskwaliteit te voorkomen, dan wel vroegtijdig te signaleren en te verhelpen.

4 RESULTATEN PER OPLEIDING

In dit hoofdstuk lichten wij per onderzochte opleiding het resultaat van het kwaliteitsonderzoek toe. We geven per gebied aan wat het oordeel is (goed, voldoende, onvoldoende, slecht) en lichten ons oordeel toe.

4.1 Machinist (Machinist grondverzet)

Het kwaliteitsonderzoek bij Machinist (machinist grondverzet), 93183, niveau 3, bol, locatie Ceintuurbaan 2, Harderwijk heeft geleid tot de volgende oordelen:

Kwaliteitsgebied	Goed	Voldoende	Onvoldoende	Slecht
1 Onderwijsproces		•		
2 Examinering en diplomering		•		
3 Opbrengsten		•		
4 Kwaliteitsborging		•		

Kwaliteitsgebied	Voldoet	Voldoet niet
5 Naleving wettelijke vereisten	•	

Gebied 1: Onderwijsproces		Voldoende	Onvoldoende
<i>Programma</i>			
1.1	Samenhang	•	
1.2	Maatwerk	•	
<i>Leren in de onderwijsinstelling</i>			
1.3	Didactisch handelen*	•	
1.4	Leertijd	•	
1.5	Leeromgeving	•	
<i>Begeleiding</i>			
1.6	Intake & plaatsing	•	
1.7	Studieloopbaanbegeleiding*	•	
1.8	Zorg	•	
<i>Leren in de beroepspraktijk</i>			
1.9	Beroepspraktijkvorming*	•	

Gebied 2: Examinering en diplomering		Voldoende	Onvoldoende
2.1	Exameninstrumentarium*	•	
2.2	Afname en beoordeling*	•	
2.3	Diplomering*	•	

Gebied 3: Opbrengsten		Voldoende	Onvoldoende
3.1	Rendement	•	

Gebied 4: Kwaliteitsborging		Voldoende	Onvoldoende
4.1	Sturing *	•	
4.2	Beoordeling *	•	
4.3	Verbetering en verankering *	•	
4.4	Dialogo en verantwoording	•	

Gebied 5: Naleving wettelijke vereisten		Voldoet	Voldoet niet
5.1	Naleving wettelijke vereisten	•	

De aspecten met een * zijn kernaspecten, zie bijlage I voor normering per gebied.

Beschouwing

Algemeen

De opleiding Machinist is de grootste opleiding die het SOMA College aanbiedt. Het kwalificatiedossier van de opleiding kent zes uitstroomrichtingen waarvan het SOMA College er drie aanbiedt; wegebouw, grondverzet en hijswerk. Er zijn op dit moment nog twee teams betrokken bij de machinistenopleiding, namelijk een team Machinist bbl en een team Machinist bol. Het team Machinist bbl is vorig jaar in het pilot-onderzoek ten behoeve van het nieuwe waarderingskader bezocht. Het team Machinist bol is een samenwerkingsgericht team, waarbij er begrip is voor elkaar en waarin docenten met plezier werken en zich veilig voelen.

Onderwijsproces

Het onderwijsproces beoordelen we als voldoende. Aan alle aspecten is voldaan.

Het programma kent voldoende samenhang en biedt voldoende maatwerk. Bij de programmering is het kwalificatiedossier het uitgangspunt en daarbij is het programma opgebouwd langs de beroepstaken waarin de kerntaken verweven zijn. De ambitie van het college en de medewerkers is hoog, waardoor sommige docenten de neiging hebben om dieper in te gaan op de lesstof dan het kwalificatiedossier vereist. Het team is zich hiervan bewust en heeft verbeteringen ingezet en veranderingen aangebracht. Dat heeft onder andere tot gevolg gehad dat een gespecialiseerde docent overgegaan is naar een team waar zijn expertise beter aansluit bij de betreffende opleiding. Studenten lopen in elk leerjaar stage en doen veel praktijkervaring op de schoollocatie op. Hierdoor zijn er een goede balans en afwisseling tussen theorievakken en praktijk.

Voor studenten die (tijdelijk) moeite hebben met bepaalde vakken, is er extra ondersteuning of zijn er bijlessen. Voor studenten die meer aankunnen of meer uitdaging willen, is er ruimte voor verbetering ten aanzien van de mogelijkheden voor versnelling of verdieping van het programma.

Het didactisch handelen, de leertijd en leeromgeving beoordelen we als voldoende.

Studenten zijn positief over de vakkennis van docenten. De beroepspraktijk wordt in de lessen gehaald doordat er gastlessen door mensen uit het bedrijfsleven worden verzorgd. In de lessen zien we dat er voldoende wordt geleerd. Sommige studenten geven wel aan dat de opleiding uitdagender kan. De motivatie van studenten en de effectiviteit van het lesgeven kan worden versterkt door een meer activerende didactiek en meer differentiatie in de klas. Zeker bij de lessen in het taal en rekencentrum (TRC) is dit een verbeterpunt. Dit is ook in het pilot-onderzoek van vorig jaar geconstateerd. Inmiddels werkt de instelling aan een andere inrichting van het onderwijs in het TRC. De onderwijstijd wordt zo efficiënt mogelijk benut door waar mogelijk te werken met blokken voor de generieke vakken en met dagdelen voor de praktijkvakken. Lessen die uitvallen worden ingehaald. Bij incidenten wordt direct gehandeld. Het schoolklimaat is positief, informeel en betrokken. De opleiding beschikt over een uitgebreide en unieke praktijklocatie met een indrukwekkend aanbod aan machines en materialen.

De intake en plaatsing, de studieloopbaanbegeleiding en de zorg beoordelen we als voldoende. Het team is gericht op de ontwikkeling van de individuele student, is toegankelijk en heeft voldoende zicht op de ontwikkeling van studenten. Studenten zijn ook tevreden over de begeleiding. De intake is zorgvuldig en resultaten hiervan worden vastgelegd en gebruikt in de verdere studieloopbaanbegeleiding. Elke student heeft een tutor die verantwoordelijk is voor de studieloopbaanbegeleiding en die individuele voortgangsgesprekken met de student voert. Periodiek zijn er studentenbesprekingen in het team waarin de voortgang en eventuele bijzonderheden met betrekking tot een student of een klas worden besproken, waardoor docenten op de hoogte zijn van de ontwikkeling van de student. Een aandachtspunt is dat niet alle cijfers met betrekking tot de studievoortgang in Magister staan, waardoor studenten zelf niet het volledige overzicht hebben. De cijfers van het TRC en de praktijk zijn nu nog op te vragen bij de docenten en vanaf volgend schooljaar zullen alle cijfers door de studenten te raadplegen zijn in Magister.

Voor studenten die dat nodig hebben, is er extra ondersteuning. Naast de tutor die als eerste aanspreekpunt optreedt, is er een aantal interne begeleiders onderwijs en zorg die waar nodig tweedelijnszorg bieden. De ondersteuning en

de afspraken hierover worden overdraagbaar vastgelegd. Hiermee is de zorg adequaat geregeld.

De beroepspraktijkvorming beoordelen we als voldoende.

Studenten worden voldoende voorbereid op de beroepspraktijkvorming (bpv) en zijn tevreden over de begeleiding die ze vanuit de opleiding en het leerbedrijf krijgen. Vanwege de landelijke dekking van de opleiding, zowel wat betreft studenten als leerbedrijven, werkt het SOMA-college met regionale bpv-begeleiders. Hierdoor zijn er nauwe contacten tussen de leerbedrijven en bpv-begeleiders. De leerbedrijven worden voldoende geïnformeerd over de bpv. De bpv-begeleiders maken van elk bezoek een verslag dat in Magister wordt geplaatst. Daarmee is de voortgang van de student op de bpv-plek inzichtelijk. De overgang tussen bpv en opleiding is extra geborgd door een expliciet overdrachtsmoment tussen de bpv-begeleider en de tutor. Een aandachtspunt is dat in uitzonderlijke situaties stageplekken niet aan de beoogde criteria van het SOMA College voldoen, bijvoorbeeld de onafhankelijkheid bij een stageplek in een familiebedrijf.

Examinering en diplomering

De examinering en diplomering beoordelen we als voldoende. Aan alle aspecten is voldaan.

Het exameninstrumentarium voldoet, omdat het aansluit op de uitstroomseisen en voldoet aan de toets-technische eisen. Het beroepsgerichte examenmateriaal wordt gedeeltelijk ingekocht bij een externe examenleverancier. Dit betreft de praktijktoetsen. Het overige deel van het beroepsgerichte materiaal (de kennis/theorietoetsen) is door de opleiding zelf ontwikkeld. Het ingekochte examenmateriaal en het zelf ontwikkelde materiaal is in het pilot-onderzoek van de inspectie in 2015 als voldoende beoordeeld.

Het exameninstrumentarium voor Nederlands sluit aan op de uitstroomseisen en voldoet aan de toets-technische eisen. De taalvaardigheden lezen en luisteren worden middels het centrale examen afgenomen. Voor de instellingsexamens schrijven, spreken en gesprekken voeren wordt gebruik gemaakt van ingekocht examenmateriaal. Dit is eerder door de inspectie als voldoende beoordeeld. Het oordeel voor de instellingsexamens Nederlandse taal (generieke eisen) telt vanaf het jaar van centrale examinering mee in het eindoordeel van de inspectie over de examenkwaliteit van de opleiding.

De examenprocessen van afname en beoordeling verlopen deugdelijk.

De examenmix van kennistoetsen, praktijktoetsen in de bpv en de proeve van bekwaamheid die in een gesimuleerde praktijkomgeving op de opleiding wordt afgenomen, zorgt voor een authentieke afname en betrouwbare beoordeling van de student. Bij de kennistoetsen en bij de generieke examens worden externe toezichthouders ingezet die door het SOMA College worden getraind. Zij zien toe op een ordelijke organisatie en een goed verloop van de examens. De praktijktoetsen in de bpv worden in het leerbedrijf uitgevoerd en door de leermeester beoordeeld. De omstandigheden en de beroepscontext bij deze toetsen komen hiermee goed overeen met het beroep. De proeve van bekwaamheid weerspiegelt de reële beroepspraktijk en wordt door twee praktijkbeoordelaars van de opleiding beoordeeld. Bij voorkeur zijn deze niet de eigen docenten van de student, maar in de praktijk is dit echter niet altijd te organiseren. Aan de beoordelaars worden strikte eisen gesteld, maar het SOMA College zet niet specifiek in op scholing van de eigen praktijkbeoordelaars. Bij elke proeve zet het SOMA College echter wel een geschoolde externe toezichthouder uit het bedrijfsleven in. Deze toezichthouder ziet toe op een ordentelijk verloop van de proeve en brengt verslag uit aan de examencommissie. Dit zorgt voor een extra waarborg voor de betrouwbaarheid en objectiviteit bij de beoordeling van de proeve.

De diplomering is voldoende deugdelijk en geborgd. Het SOMA College heeft één centrale examencommissie. De examencommissie neemt in voldoende mate haar verantwoordelijkheden ten aanzien van de examinering en is voldoende geschoold op dit gebied. De commissie heeft zicht op de uitvoering van de examens. Leden van de examencommissie wonen steekproefsgewijs zowel generieke examens, kennistoetsen als proeves bij. De bevindingen worden besproken in de vergaderingen van de examencommissie, maar hiervan worden geen periodieke analyses gemaakt. Ook middels de externe toezichthouders die aan de examencommissie rapporteren houdt de examencommissie zicht op de afname van examens. De toezichthouders worden door de examencommissie geselecteerd, benoemd en geïnstrueerd. Praktijktoetsen worden door de examencommissie slechts af en toe bijgewoond. Hier zien we ruimte voor verbetering om de betrouwbaarheid van examinering verder te vergroten. Een aandachtspunt is verder het meer structureel verrichten van analyses op de examens.

Het proces van diplomering verloopt voldoende zorgvuldig. Het examenbureau en de secretaris van de examencommissie werken hierin goed samen. De secretaris checkt elke diploma-aanvraag die via Magister wordt gegenereerd. Het examenbureau bereidt de diplomadossiers voor. Diplomadossiers zijn deels digitaal en deels op papier beschikbaar waardoor de volledigheid van de dossiers

lastig te controleren is. Het is wenselijk de dossiers helder te structureren. Hiermee is door de examencommissie al een begin gemaakt. Een aandachtspunt is de dubbelrol die de secretaris van de examencommissie vervult. Deze heeft een controlerende rol in de voorbereiding van de diplomadosiers en doet eveneens een steekproefsgewijze controle op de volledigheid van de diplomadosiers. De onafhankelijkheid van dit proces kan worden versterkt door deze rollen te scheiden en de kwetsbaarheid van de expertise bij één persoon kan hiermee afnemen.

Opbrengsten

De opbrengsten zijn voldoende, omdat het jaarresultaat (85,1 procent) en het diplomaresultaat (81,6 procent) boven de norm liggen.

Voor deze beoordeling, gebaseerd op de BRON-gegevens 2014-2015 zijn de resultaten van bc107, niveau 3 gebruikt. In bijlage II staan de opleidingen die betrokken zijn bij het bepalen van de opbrengsten.

Kwaliteitsborging

De kwaliteitsborging beoordelen we als voldoende. Aan alle aspecten is voldaan. Hierna volgt een toelichting per aspect.

De sturing beoordelen we als voldoende.

Het teamplan sluit aan op de kadernota en het jaarplan onderwijs. Deze zijn gebaseerd op de doelstellingen in het strategisch plan. Hiermee sluit het teamplan ook goed aan op de speerpunten in het strategisch plan. In het teamplan is veel ruimte gereserveerd voor de SOMA-brede projectdoelstellingen waarvan de onderliggende projectplannen van het project herontwerp eveneens zijn gelinkt aan het teamplan Machinist bol. De doelstellingen voor de opleiding kunnen specifieker en scherper worden geformuleerd en van normen en resultaten worden voorzien. Hierdoor kunnen bijbehorende acties en maatregelen beter op hun effectiviteit worden beoordeeld. Acties in het plan zijn duidelijk bij individuele teamleden belegd en zijn voor zover mogelijk van een planning voorzien. Sturingsinformatie is voldoende beschikbaar en is zichtbaar in het teamplan gebruikt.

Er is continuïteit in het team en het team werkt nauw samen mede onder regie van de teamleider. In het kader van het herontwerp van de opleiding is er bewust gekozen voor het samenvoegen van de teams Machinist bol en Machinist bbl. Dit traject wordt weloverwogen en zorgvuldig ingezet.

De beoordeling is voldoende.

Het teamplan met de projectplannen vormen het uitgangspunt voor resultaatafspraken tussen de teamleider en de docenten. Monitoring van de

voortgang van het teamplan vindt aan de hand van deze resultaatafspraken plaats middels kwartaalgesprekken tussen de teamleider en de directeur onderwijs. Hiertoe worden kwartaalrapportages opgesteld. Naast gegevens uit QlikView worden zelfevaluaties en audits benut om de onderwijskwaliteit te monitoren en evalueren. De zelfevaluatie van het team is instrumenteel van aard en kan meer van het team worden gemaakt door deze te richten op de realisatie van de eigen doelen en het eigen handelen. Hiermee kan ook het kwaliteitsbewustzijn van het team ten aanzien van het eigen handelen worden versterkt.

De opleiding loopt mee in de reguliere auditcyclus van het SOMA College. De laatste audit in 2014 met betrokkenheid van een onafhankelijk deskundige was voldoende kritisch en is gebruikt om verbeteringen te realiseren.

De verbetering en verankering beoordelen we als voldoende.

Verbeterpunten uit de zelfevaluatie van het team en uit enquêtes, panelgesprekken met studenten en contacten met het bedrijfsleven worden aantoonbaar (in het teamplan) opgepakt. Studenten ervaren dit ook zo. Er is veel ruimte voor deskundigheidsbevordering binnen het SOMA College. Daarnaast is onder externe begeleiding een traject van begeleiding en consultatie voor docenten doorlopen. Er wordt hierin ingezet op het vergroten van de pedagogische en didactische bekwaamheid van docenten. Door te sturen op resultaatafspraken en door het traject onder externe begeleiding is het team meer eigenaar geworden van het verbeteren van de onderwijskwaliteit en mede daardoor is het kwaliteitsbewustzijn bij de docenten in het team zichtbaar toegenomen. De kwaliteitszorg is in het team duidelijk belegd bij de medewerker kwaliteitszorg van het team in samenwerking met de medewerker kwaliteitszorg SOMA College breed.

De dialoog en verantwoording beoordelen we als voldoende.

Er is een werkende dialoog met studenten en het bedrijfsleven. Naast reguliere enquêtes onder studenten, worden er panelgesprekken met hen gevoerd. De studentenraad is betrokken. Een aandachtspunt is dat de studentenraad meer in haar kracht kan worden gezet door rechten en plichten van de raad meer onder de aandacht te brengen. Het bedrijfsleven is nauw betrokken bij de opleiding, onder meer bij de opzet van het nieuwe kwalificatiedossier, bij de bpv en bij de examinering. Er wordt gewerkt aan het oprichten van een werkveldcommissie betrokken bij de opleiding Machinist.

Wettelijke vereisten

De opleiding voldoet aan de onderzochte wettelijke eisen, omdat voor zover onderzocht is vastgesteld dat de bepalingen zijn nageleefd.

Onderwijstijd

Er waren geen aanwijzingen om het onderzoek te verdiepen op het punt van onderwijstijd.

Schoolkosten/wettelijke bijdragen

De opleiding voldoet aan de eisen gesteld in artikel 8.1.4 van de WEB.

Ongeoorloofd verzuim en voortijdig schoolverlaten

De procedure van de instelling voor registratie en melding van verzuim en de uitvoering daarvan voldoet.

De opleiding voldoet aan de wettelijk voorgeschreven meldingsplicht van verzuim zonder geldige reden van 16 uur gedurende een periode van vier weken voor studenten op wie de Leerplichtwet 1969 van toepassing is. Er is één melding gedaan en deze melding was tijdig. Hoewel het onderwerp is onderzocht waren er geen studenten die voor vervolgmelding in aanmerking kwamen. Hierdoor kan niet worden vastgesteld of de instelling de geldende termijn voor vervolgmeldingen hanteert. Gezien de methode van registreren van verzuim en de daarbij gehanteerde procedure hebben wij er echter vertrouwen in dat, indien vervolgmeldingen aan de orde zouden zijn, dit juist en tijdig gebeurt. Wij zullen daarom geen vervolgonderzoek uitvoeren.

Er kan geen oordeel worden gegeven ten aanzien van het naleven van de wettelijk voorgeschreven meldingsplicht van verzuim zonder geldige reden van een aaneengesloten periode van vier weken voor studenten van 18 tot 23 jaar zonder startkwalificatie. Het onderwerp is onderzocht, maar er waren in deze opleiding geen studenten die voor melding in aanmerking kwamen. Hierdoor kan niet worden vastgesteld of de instelling de geldende termijn hanteert. Gezien de methode van registreren van verzuim en de daarbij gehanteerde procedure hebben wij er echter vertrouwen in dat, indien wettelijke meldingen of vervolgmeldingen aan de orde zouden zijn, dit juist en tijdig gebeurt. Wij zullen daarom geen vervolgonderzoek uitvoeren.

4.2 Kaderfunctionaris bouw, infra en gespecialiseerde aannemerij (Kaderfunctionaris uitvoering bouw en infra)

Het kwaliteitsonderzoek bij Kaderfunctionaris bouw, infra en gespecialiseerde aannemerij (Kaderfunctionaris uitvoering bouw en infra), 93873, niveau 4, bol, locatie Ceintuurbaan 2, Harderwijk heeft geleid tot de volgende oordelen:

Kwaliteitsgebied		Goed	Voldoende	Onvoldoende	Slecht
1	Onderwijsproces		•		
2	Examinering en diplomering			•	
3	Opbrengsten		•		
4	Kwaliteitsborging		•		

Kwaliteitsgebied		Voldoet	Voldoet niet
5	Naleving wettelijke vereisten	•	

Gebied 1: Onderwijsproces		Voldoende	Onvoldoende
<i>Programma</i>			
1.1	Samenhang	•	
1.2	Maatwerk	•	
<i>Leren in de onderwijsinstelling</i>			
1.3	Didactisch handelen*	•	
1.4	Leertijd	•	
1.5	Leeromgeving	•	
<i>Begeleiding</i>			
1.6	Intake & plaatsing	•	
1.7	Studieloopbaanbegeleiding*	•	
1.8	Zorg	•	
<i>Leren in de beroepspraktijk</i>			
1.9	Beroepspraktijkvorming*	•	

Gebied 2: Examinering en diplomering		Voldoende	Onvoldoende
2.1	Exameninstrumentarium*	•	
2.2	Afname en beoordeling*		•
2.3	Diplomering*	•	

Gebied 3: Opbrengsten		Voldoende	Onvoldoende
3.1	Rendement	•	

Gebied 4: Kwaliteitsborging		Voldoende	Onvoldoende
4.1	Sturing *	•	
4.2	Beoordeling *	•	
4.3	Verbetering en verankering *	•	
4.4	Dialogoog en verantwoording	•	

Gebied 5: Naleving wettelijke vereisten		Voldoet	Voldoet niet
5.1	Naleving wettelijke vereisten	•	

De aspecten met een * zijn kernaspecten, zie bijlage I voor normering per gebied.

Beschouwing

Algemeen

De niveau 4 opleiding Kaderfunctionaris bouw en infra die het SOMA College aanbiedt, is een kopopleiding van een jaar voor studenten die een diploma van een niveau 3 opleiding op het gebied van bouw en infra hebben. Vooral studenten die binnen het SOMA College de Machinistenopleiding op niveau 3 hebben afgerond, stromen door naar deze opleiding.

De opleiding wordt verzorgd door een relatief klein kernteam van vakdocenten. Voor bepaalde specialismen worden onder verantwoordelijkheid van de eigen docenten ook externe docenten ingehuurd. Het team verzorgt in totaal zes crebo opleidingen. Met de docenten van de verschillende opleidingen is twee jaar geleden een team geformeerd. De teamleider heeft van deze zelfstandige 'eenpitters' een team gemaakt waarbij het wederzijds vertrouwen sinds de start fors is toegenomen, de onderlinge expertise in toenemende mate wordt benut en teamleden elkaar meer aanspreken.

Onderwijsproces

Het onderwijsproces beoordelen we als voldoende. Aan alle aspecten is voldaan.

Het programma kent voldoende samenhang en biedt voldoende maatwerk.

Het programma sluit aan op het kwalificatiedossier en het onderwijs is grotendeels vormgegeven in projecten.

De theorievakken zijn ondersteunend aan de projecten. De opleiding werkt bij de start van de opleiding van eenvoudige projecten en veel begeleiding toe naar complexe projecten en meer zelfstandigheid van de student aan het einde van de opleiding. Dit wordt door studenten bevestigd en als prettig ervaren. In de laatste periode van het jaar lopen studenten stage. De opleiding bestaat voor het grootste deel uit theorie omdat de opleiding onder meer gericht is op leidinggeven en de sturing en bewaking van de uitvoering. Studenten vinden het praktijkgehalte van de opleiding dan ook wat beperkt. Om de praktijk (meer) gestalte te geven binnen de opleiding, wordt het bedrijfsleven uitgenodigd om gastcolleges te geven.

Het maatwerk in de opleiding is beperkt. Dit wordt veroorzaakt door het volle eenjarige programma. Voor studenten die moeite met bepaalde vakken hebben, zijn er wel bijlessen of wordt er extra begeleiding geboden. Versnelling komt vanwege de eenjarige duur van de opleiding niet voor.

Het didactisch handelen, de leertijd en leeromgeving beoordelen we als voldoende.

Uit studentengesprekken bleek dat zij tevreden zijn over de lessen die ze krijgen. Docenten hebben veel vakkennis en geven gestructureerd les. Volgens docenten kan de actieve participatie van studenten verder worden versterkt. Het team zet daarom in op een meer activerende manier van leren waarbij wordt uitgegaan van de leervragen van studenten. Dit moet er toe bijdragen dat er meer uit de studenten wordt gehaald. Het schoolklimaat is positief en regels zijn duidelijk en worden nageleefd.

De intake en plaatsing, de studieloopbaanbegeleiding en de zorg beoordelen we als voldoende.

De intake is stringent en gericht op de verantwoordelijkheden die passen bij deze niveau 4 opleiding. Vrijwel alle studenten in de opleiding zijn vanuit de Machinistenopleiding van het SOMA College doorgestroomd. In het laatste jaar van de Machinistenopleiding hebben ze voorlichting gehad over de niveau 4 opleiding. Bij de intake is iemand uit het bedrijfsleven betrokken. Motivatie en kennis zijn belangrijke criteria om tot de opleiding te worden toegelaten. Er is een strenge selectie zodat studenten die worden toegelaten ook een goede kans maken de opleiding succesvol af te ronden.

De studieloopbaanbegeleiding is adequaat ingericht. Gedurende het gehele studiejaar ligt deze in handen van de tutor die het eerste aanspreekpunt is voor de student. Studenten geven aan dat ze met vragen altijd bij de tutor of bij andere docenten terecht kunnen. De tutor die tevens de bpv-begeleider is, heeft zicht op de voortgang van de student en spreekt de student ook aan als deze achterloopt. Dit is vooral van belang omdat het een eenjarige opleiding is en er weinig tijd is om een eventuele achterstand in te lopen.

De beroepspraktijkvorming beoordelen we als voldoende.

Studenten worden voorafgaand aan de bpv goed voorgelicht door de bpv-begeleiders. Deze zijn op regio ingedeeld. Dit vergemakkelijkt de contacten tussen de leerbedrijven en de bpv-begeleiders. Bpv-begeleiders houden tijdens de bpv goed een vinger aan de pols waar het gaat om het welbevinden en de ontwikkeling van de student. Naast telefonisch contact worden studenten in de regel drie keer bezocht tijdens hun bpv-periode. Tijdens het eerste bezoek worden de leermeesters ook geïnformeerd en meegenomen in het doel en de beoordeling van de bpv. Studenten zijn tevreden over de begeleiding vanuit de opleiding en de begeleiding door hun leermeesters.

Examinering en diplomering

De examinering en diplomering beoordelen we als onvoldoende, omdat niet voldaan is aan de eisen voor afname en beoordeling.

Het exameninstrumentarium voldoet, omdat het aansluit op de uitstroomeisen en voldoet aan de toets-technische eisen. Het beroepsgerichte examenmateriaal wordt gedeeltelijk ingekocht bij een externe examenleverancier. Dit betreft de praktijktoetsen. Het overige deel van het beroepsgerichte materiaal (de kennis/theorietoetsen) is door de opleiding zelf ontwikkeld. Het ingekochte examenmateriaal en het zelf ontwikkelde materiaal is door de inspectie als voldoende beoordeeld.

Het exameninstrumentarium voor Nederlands en Engels sluit aan op de uitstroomeisen en voldoet aan de toets-technische eisen. De taalvaardigheden lezen en luisteren worden middels het centrale examen afgenomen. Voor de instellingsexamens schrijven, spreken en gesprekken voeren wordt voor beide talen gebruik gemaakt van ingekocht examenmateriaal. Dit is eerder door de inspectie als voldoende beoordeeld.

Het oordeel voor de instellingsexamens Nederlandse taal (generieke eisen) telt vanaf het jaar van centrale examinering mee in het eindoordeel van de inspectie over de examenkwaliteit van de opleiding.

De examenprocessen van afname en beoordeling voldoen niet, omdat deze onvoldoende deugdelijk verlopen.

Dit komt doordat de betrouwbaarheid van de beoordeling van de praktijktoetsen onvoldoende geborgd is. Het examen bestaat naast de generieke examens uit een mix van kennistoetsen en praktijktoetsen. Studenten doen geen proeve van bekwaamheid. Bij de kennistoetsen en de generieke examens worden externe toezichthouders ingezet die door het SOMA College worden getraind. Zij zien toe op een ordelijke organisatie en een goed verloop van de examens. De praktijktoetsen in de bpv worden in het leerbedrijf uitgevoerd en door de leermeester beoordeeld en zijn hiermee authentiek. Er is echter geen vierogenprincipe bij de beoordeling van de praktijktoetsen en de begeleider van het leerbedrijf is in veel gevallen de beoordelaar. De beoordelaars/examinatoren worden niet geschoold door het SOMA College en examinering is slechts een beperkt deel in de leermeestersopleiding. Er is dus geen zicht op de examinering in de praktijk. Aan het eind van de opleiding en bpv is er een eindgesprek tussen de leermeester en de student waarin de bpv-opdrachten worden besproken. Bij dit gesprek is een bpv-begeleider aanwezig, niet zijnde de bpv-begeleider van de student. Via dit gesprek is echter onvoldoende geborgd dat de beoordeling in de praktijk betrouwbaar en objectief is.

De diplomering is voldoende deugdelijk en geborgd.

Het SOMA College heeft één centrale examencommissie. De examencommissie vervult in voldoende mate haar verantwoordelijkheden ten aanzien van de

examinering en is voldoende geschoold op dit gebied. De commissie heeft zicht op de uitvoering van de examens. Leden van de examencommissie wonen steekproefsgewijs zowel generieke examens als kennistoetsen bij. De bevindingen worden besproken in de vergaderingen van de examencommissie, maar hiervan worden geen periodieke analyses gemaakt. De externe toezichthouders die bij de generieke examens en kennistoetsen aanwezig zijn en aan de examencommissie rapporteren, worden door de examencommissie geselecteerd, benoemd en geïnstrueerd. Ook op deze wijze houdt de examencommissie zicht op de afname van examens. Praktijkttoetsen worden door de examencommissie slechts af en toe bijgewoond. Dit is een aandachtspunt. Een ander aandachtspunt is het meer structureel verrichten van analyses op de examens.

Het proces van diplomering verloopt voldoende zorgvuldig. Het examenbureau en de secretaris van de examencommissie werken hierin goed samen. De secretaris checkt elke diploma-aanvraag die via Magister wordt gegenereerd. Het examenbureau bereidt de diplomadossiers voor. Diplomadossiers zijn deels digitaal en deels op papier beschikbaar. Dit maakt dat de volledigheid van de dossiers lastiger te controleren is. Het is wenselijk de dossiers helder te structureren. Hiermee is door de examencommissie al een begin gemaakt. Een aandachtspunt is de dubbelrol die de secretaris van de examencommissie vervult. Deze heeft een controlerende rol in de voorbereiding van de diplomadossiers en doet eveneens een steekproefsgewijze controle op de volledigheid van de diplomadossiers. De onafhankelijkheid van dit proces kan worden versterkt door deze rollen te scheiden.

Opbrengsten

De opbrengsten zijn voldoende, omdat het jaarresultaat (94,8 procent) en het diplomaresultaat (96,8 procent) ruim boven de norm liggen. Voor deze beoordeling, gebaseerd op de BRON-gegevens 2014-2015 zijn de resultaten van bc-087, niveau 4 gebruikt. In bijlage II staan de opleidingen die betrokken zijn bij het bepalen van de opbrengsten.

Kwaliteitsborging

De kwaliteitsborging beoordelen we als voldoende. Aan alle aspecten is voldaan. Hierna volgt een toelichting per aspect.

De sturing beoordelen we als voldoende.

Het teamplan sluit aan op de kadernota en het jaarplan onderwijs. Deze zijn gebaseerd op de doelstellingen in het strategisch plan. Hiermee sluit het teamplan ook goed aan op de speerpunten uit het strategisch plan. Het

teamplan bevat onder meer doelen over de onderwijskwaliteit (waaronder onderwijsproces en examinering). De doelen en acties in het teamplan zijn voldoende specifiek en concreet geformuleerd en voorzien van heldere normen. Hiermee zijn ze ook goed herkenbaar voor het team. Acties zijn duidelijk belegd bij individuele teamleden die zich hiervoor ook verantwoordelijk voelen. Sturingsinformatie is voldoende beschikbaar en deze is zichtbaar in het teamplan gebruikt. Er is onder meer geput uit enquêtes en panelgesprekken met studenten en uit de zelfevaluatie. Er is continuïteit in het team.

De beoordeling is voldoende.

Monitoring van de voortgang van het teamplan komt een aantal keer per jaar terug in het teamoverleg. Het teamplan vormt bovendien het uitgangspunt voor resultaatafspraken tussen de teamleider en de docenten. De teamleider monitort de voortgang van het plan aan de hand van de resultaatafspraken die zijn gemaakt. Monitoring vindt hiermee voldoende plaats. Monitoring en verantwoording verlopen bovendien via kwartaalgesprekken tussen de teamleider en de directeur onderwijs. In deze gesprekken staan zowel de teamdoelen als kwantitatieve gegevens uit Qlikview centraal. Naast deze gegevens worden zelfevaluaties en audits benut om de onderwijskwaliteit te monitoren en evalueren.

Naar aanleiding van eerdere feedback is de zelfevaluatie van het team meer gericht op de eigen doelen in plaats van op het inspectiekader. Dit neemt niet weg dat de zelfevaluatie nog aan kracht kan winnen door de effectiviteit van het eigen handelen centraal te stellen. Hiermee kunnen eventuele verbeterpunten sneller worden geïdentificeerd en kan er eerder op worden bijgestuurd. Er is een reguliere auditcyclus, maar vanwege het veranderingstraject waarin het SOMA College zich bevindt, is hier recent geen aandacht en tijd naar uitgegaan. Dit wordt in de loop van volgend schooljaar weer opgepakt.

De verbetering en verankering beoordelen we als voldoende.

In het teamplan zijn aantoonbaar verbeterpunten uit de zelfevaluatie van het team en uit enquêtes en panelgesprekken met studenten opgenomen. De zelfevaluatie bevat verbeterpunten vanuit feedback van leerbedrijven, studenten en medewerkers. Door deze werkwijze vormt het teamplan het verbeterplan voor het nieuwe jaar. De teamleider is verantwoordelijk voor de voortgang van het teamplan, maar docenten voelen zich wel eigenaar ervan. Dit komt ook, doordat de doelen in het teamplan aansluiten bij wat het team wil bereiken. Het kwaliteitsbewustzijn bij de docenten in het team is hierdoor toegenomen. Ook het sturen op resultaatafspraken heeft aan het eigenaarschap bijgedragen. Docenten geven aan dat er veel ruimte is voor deskundigheidsbevordering

binnen het SOMA College, zowel individueel als voor het team. Onder externe begeleiding is een traject van begeleiding en consultatie voor docenten doorlopen. Hierdoor was er voor de teamleider geen aanleiding om ook zelf structurele lesbezoeken uit te voeren.

De dialoog en verantwoording beoordelen we als voldoende.

Er is een werkende dialoog met studenten en het bedrijfsleven. Naast reguliere enquêtes onder studenten, worden er panelgesprekken met hen gevoerd. Deze gesprekken kunnen een nog structureler karakter krijgen. De studentenraad is betrokken. Een aandachtspunt is dat de effectiviteit van de studentenraad kan worden versterkt door rechten en plichten van de raad meer onder de aandacht te brengen. Het bedrijfsleven is nauw betrokken bij de opleiding onder meer bij de opzet van het nieuwe kwalificatiedossier, via gastcolleges, bij de intake, bpv en bij de examinering. Er wordt gewerkt aan het oprichten van een werkveldcommissie voor de opleiding.

Wettelijke vereisten

De opleiding voldoet aan de onderzochte wettelijke eisen, omdat voor zover onderzocht is vastgesteld dat de bepalingen zijn nageleefd.

Onderwijstijd

Er waren geen aanwijzingen om het onderzoek te verdiepen op het punt van onderwijstijd.

Schoolkosten/wettelijke bijdragen

De opleiding voldoet aan de eisen gesteld in artikel 8.1.4 van de WEB.

5 BIJLAGEN

Bijlage I Normeringen kwaliteitsgebieden

De normering per gebied is per januari 2015 aangepast (zie het Toezichtkader mbo 2012, Addendum 2015). De normering heeft betrekking op de toezichtperiode 2015-2016.

De normen

Op basis van het onderzoek spreekt de inspectie oordelen uit waarvoor zij gebruikmaakt van een normering. Deze bestaat uit twee stappen:

1. Een normering per aspect: per aspect wordt een beschrijving gegeven. Indicatoren en portretten zijn daarvoor indicierend en richtinggevend.
2. Een normering per kwaliteitsgebied.

Voor de normering van het gebied **Onderwijsproces** zijn drie kernaspecten benoemd. De kernaspecten zijn: aspect 1.3 Didactisch handelen, aspect 1.7 Studieloopbaanbegeleiding en aspect 1.9 Beroepspraktijkvorming.

Normering Onderwijsproces

Goed	<ul style="list-style-type: none"> • Aan acht van de negen aspecten is voldaan. • Aan alle kernaspecten is voldaan. • De elementen in het portret worden op een uitstekende wijze uitgevoerd.
Voldoende	<ul style="list-style-type: none"> • Aan zeven van de negen aspecten is voldaan. • Aan alle kernaspecten is voldaan. • Er wordt voor het grootste deel aan de omschrijving van de portretten van deze indicatoren voldaan, waaronder de essentiële onderdelen.
Onvoldoende	<ul style="list-style-type: none"> • Aan één of meer kernaspecten is niet voldaan. • Aan drie tot acht van de aspecten is niet voldaan.
Slecht	<ul style="list-style-type: none"> • Aan geen van de aspecten is voldaan.

Voor de **beoordeling van de opbrengsten** is gebruikgemaakt van onderstaande norm. Voor een oordeel voldoende moet ten minste aan één van de twee normen zijn voldaan.

Normering opbrengsten

Niveau	Jaarresultaat (%)	Diplomaresultaat (%)
1	60,7	45,1
2	56,5	45,2
3	65,3	67,3
4	64,2	67,3

Bij het gebied **Examinering en diplomering** zijn alle aspecten als kernaspect benoemd.

Normering Examinering en diplomering

Goed	<ul style="list-style-type: none"> • Aan alle drie de aspecten is voldaan. • De elementen in het portret worden op een uitstekende wijze uitgevoerd.
Voldoende	<ul style="list-style-type: none"> • Aan alle drie de aspecten is voldaan. • Er wordt voor het grootste deel aan de omschrijving van de portretten voldaan, waaronder de essentiële onderdelen.
Onvoldoende	<ul style="list-style-type: none"> • Aan één of twee aspecten is niet voldaan.
Slecht	<ul style="list-style-type: none"> • Aan geen van de drie aspecten is voldaan.

Voor de normering van het gebied **Kwaliteitsborging** zijn drie kernaspecten benoemd. De kernaspecten zijn 4.1 Sturing, 4.2 Beoordeling en 4.3 Verbetering en verankering.

Normering Kwaliteitsborging

Goed	<ul style="list-style-type: none"> • Aan alle aspecten is voldaan. • De elementen in het portret worden op een uitstekende wijze uitgevoerd.
Voldoende	<ul style="list-style-type: none"> • Aan alle kernaspecten is voldaan. • Er wordt voor het grootste deel aan de omschrijving van de portretten voldaan, waaronder de essentiële onderdelen.
Onvoldoende	<ul style="list-style-type: none"> • Aan twee of drie aspecten is niet voldaan.
Slecht	<ul style="list-style-type: none"> • Aan alle vier de aspecten is niet voldaan.

Normering **Naleving wettelijke vereisten**: de instelling of opleiding voldoet niet aan de wettelijke bepalingen indien de inspectie vaststelt dat één van deze bepalingen niet wordt nageleefd. Bij sommige bepalingen vloeit de norm direct

uit de wet voort. Voor enkele bepalingen zijn nadere operationaliseringen opgesteld (bijvoorbeeld onderwijstijd).

Bijlage II Overzicht bc-id

In deze bijlage is per onderzochte bc-id aangegeven welke opleidingen betrokken zijn bij het bepalen van de opbrengsten.

bc-id: bc107	Niveau: 3 Machinist
Crebo: 93183	Opleiding: Machinist grondverzet

bc-id: bc087	Niveau: 4 Kaderfunctionaris bouw, infra en gespecialiseerde aannemerij
Crebo: 93873	Opleiding: Kaderfunctionaris uitvoering bouw en infra